

Asia: D/624/04.13.00/2024

Luonnos valtiontalouden tarkastusviraston määräykseksi avoimuusrekisterilain tarkoittamien vaikuttamistoiminnan taloudellisten tietojen muodostamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausunto koskien vaikuttamistoimintaan osallistuneiden henkilöiden ja niiden kokonaismäärän muodostamista (kohta 2.1)

Omaishoitajaliitto pitää avoimuusrekisterin tavoitetta avoimuudesta päätöksenteossa kannatettavana. Liitto suhtautuu kuitenkin kriittisesti nyt esitettäviin lisävelvoitteisiin, jossa edellytettäisiin muun muassa vapaaehtoisten ja luottamushenkilöiden tekemien työtuntien raportoimista. Toteutuessaan nämä muutokset ovat vastoin avoimuusrekisterin esitöiden tavoitteita, joiden mukaan avoimuusrekisteristä syntyvä hallinnollinen taakka kansalaisyhteiskunnalle tulisi olla tarkoituksenmukainen, kohtuullinen ja oikeasuhtainen.

Ensinnäkin lisävelvoitteita ehdotetaan ajankohtana, jolloin sote-järjestöjen on muutenkin supistettava ja sopeutettava toimintaansa, koska rahoitusta leikataan ja toimintaedellytykset pääsääntöisesti heikkenevät. Kansalaisyhteiskunnan rasittaminen uusilla hallinnollisilla velvoitteilla olisi siksi epätarkoituksenmukaista ja epätoivottava. Tämä on myös vastoin sitä ajatusta, että vähennettäisiin hallinnollista taakka järjestöiltä.

Toiseksi hyöty-panos -suhde lisäraportoinnin ja saatavan hyödyn näkökulmasta on heikko tai peräti negatiivinen. Esimerkiksi edellytys kartoittaa, kirjata ja laskea taustaryhmien työpanokset on monin tavoin kohtuuton. Kansalaisjärjestöjen legitimitetti nojaa osin kansalaisten ja jäsenten aktiivisuuteen. Järjestöissä vapaaehtoisilla ja luottamushenkilöillä on tärkeä rooli, mutta heidän ajallisen työpanoksensa laskeminen juuri vaikuttamistyössä tuntuisi epätarkoituksenmukaiselta ja hyödyttömältä harjoitukselta.

Kolmanneksi Omaishoitajaliitto pelkää, että lisäsääntelyllä ja hallinnollisella taakalla voi olla itsesensuroivia vaikutuksia. Tämä olisi omiaan heikentämään kansalaisyhteiskuntaa ja demokratian

toteutumista. Tämä lisäsääntely voisi siten heikentää sekä ilmaisunvapautta ja mahdollisuuksia vaikuttaa yhteiskunnan ja ympäristön kehittämiseen perustuslain mukaisesti.

Omaishoitajaliito ehdottaa joko tästä lisäsääntelystä luopumista tai organisaation toiminnan euromääräisen alarajan nostamista riittävän korkealle tasolle. Tällä vältyttäisiin kansalaisyhteiskunnan näännyttämiseltä ja hallinnollinen lisärasite kohdistuisi ennen kaikkea vakaavaraisiin toimijoihin.

Lausunto koskien vaikuttamistoimintaan osallistuneiden henkilöiden vaikuttamistoimintaan käyttämien henkilötyövuosien muodostamista (kohta 2.2)

Ks. kohta 1.

Lausunto koskien vaikuttamistoimintaan liittyvien markkinointi- ja edustamiskulujen muodostamisesta (kohta 2.3)

Ks. kohta 1.

Muut havainnot

Ks. kohta 1.

Vartio Elias
Omaishoitajaliitto ry